

Temat 3:

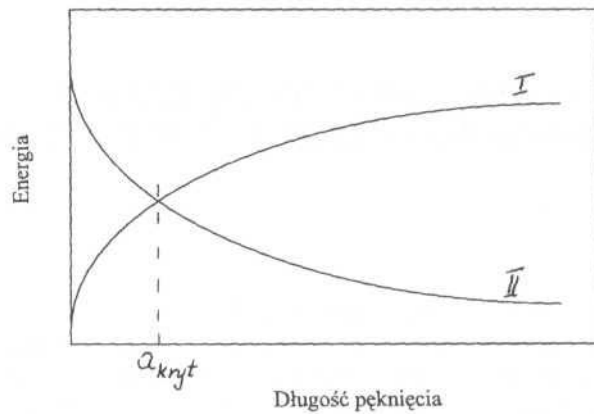
**SYSTEMATYKA PĘKNIĘĆ: PRZY OBCIĄŻENIACH QUASISTATYCZNYCH,
DYNAMICZNYCH, ZMĘCZENIOWYCH, PEŁZANIU.**

Wykład 2.5h

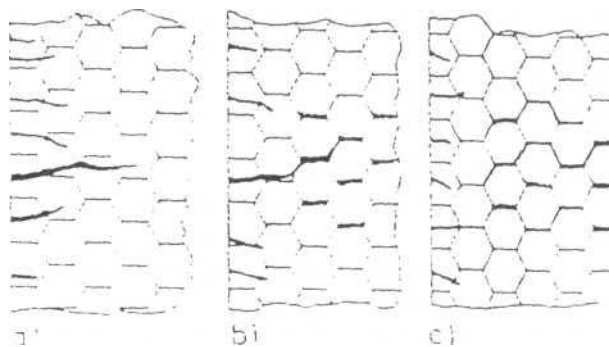
- 1) Znaczenie procesu pęknięcia w eksploatacji materiałów.
  - 2) Obciążenie w trakcie pracy i rozkład naprężeń prowadzących do pęknięcia.
  - 3) Klasyfikacja pęknięć (zdefiniowanie podstawowych terminów tj. pęknięcie: plastyczne, kruche, zmęczeniowe, przy pełzaniu, przelom: plastyczny, kruchy, międzykrystaliczny, transkrystaliczny, zmęczeniowy).
  - 4) Mechanizm pęknięcia (kruche pęknięcie: ogólne podstawy obejmujące zarodkowanie mikropęknięć, rozprzestrzenianie się mikropęknięć, naprężenie pęknięcia, skłonność materiałów do kruchego pęknięcia (K_{Ic}), pęknięcie plastyczne - rodzaje plastycznego zniszczenia).
  - 5) Wpływ czynników zewnętrznych na zjawisko pęknięcia materiałów (naprężenia cieplne, stan powierzchni, ośrodek otaczający).
  - 6) Charakterystyka zjawiska pęknięcia w różnych materiałach (*) (metale, kompozyty, ceramika).
  - 7) Pełzanie (wpływ temperatury na wytrzymałość i plastyczność materiałów, charakterystyka pełzania, konsekwencja procesu pełzania dla eksploatacji materiału, pęknięcie przy pełzaniu, charakterystyka procesu pęknięcia dla różnych materiałów).
  - 8) Pęknięcie zmęczeniowe (powstawanie i rozprzestrzenianie się pęknięcia zmęczeniowego, czynniki wpływające na wytrzymałość zmęczeniową).
- (*) ze szczególnym omówieniem zjawiska pęknięcia w materiałach stanowiących główny przedmiot zainteresowania obsługiwanego wydziału (kierunku studiów).

Zalecana literatura:

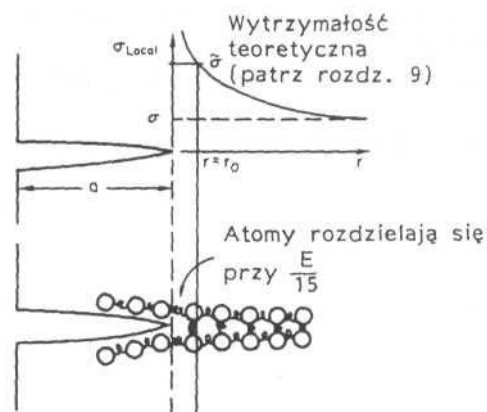
1. M.F. Ashby i D.R.H. Jones, Engineering Materials, Pergamon, Oxford, 1993, wydana w języku polskim przez Wydawnictwo Naukowo-Techniczne, Warszawa 1996.
2. A.G. Guy, Wprowadzenie do nauki o materiałach, PWN, Warszawa, 1977.
3. M.L. Benisztejn, W.W. Zajmowski, Struktura i własności mechaniczne metali, Wyd. Naukowo-Techniczne, Warszawa 1973.
4. L.A. Dobrzański, Metaloznawstwo i obróbka cieplna stopów metali, Wyd. Politechniki Śląskiej, Gliwice, 1993.
5. S. Erbel, K. Kuczyński, Z. Marciniak, Obróbka plastyczna, PWN, Warszawa, 1986.

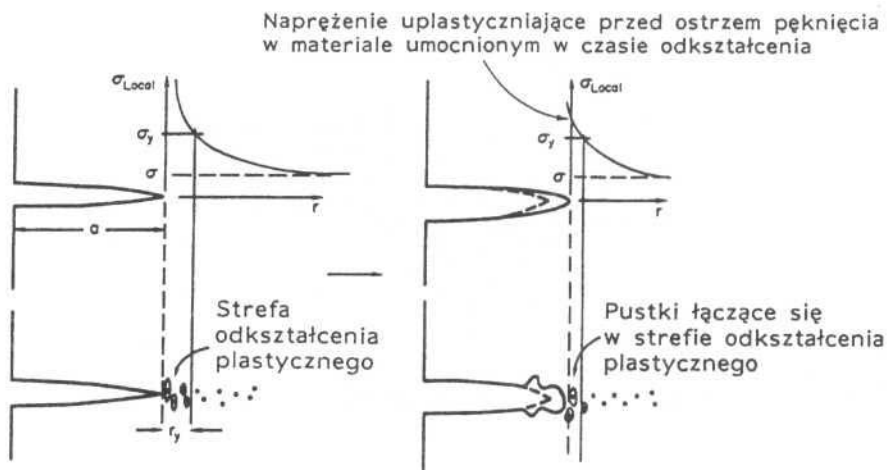
Rys. 3.1
 Zależność energii uwalnianej I i pochłanianej - II w wyniku wzrostu pęknięcia.

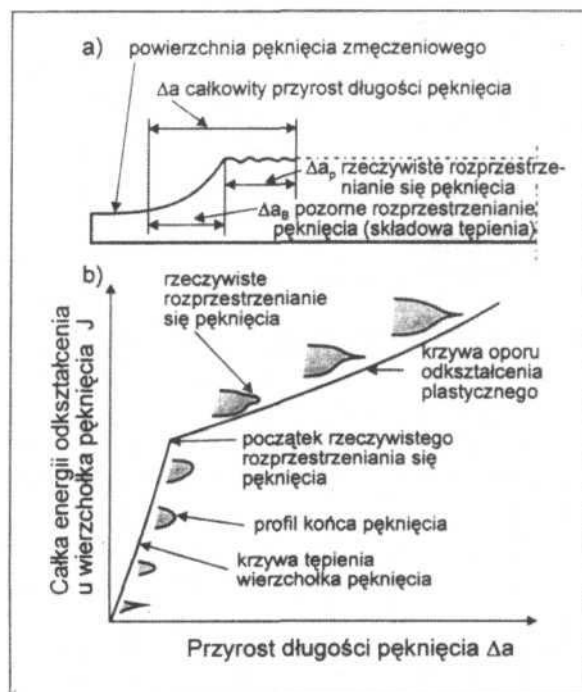
Rys. 3.2
 Schemat rozwoju pęknięć:
 a) w warunkach zmęczenia,
 b) w warunkach zmęczenia i pełzania,
 c) w warunkach pełzania.

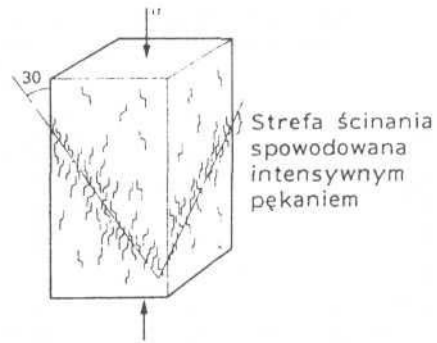
Rys. 3.3
 Rozwój pęknięcia łupliwego

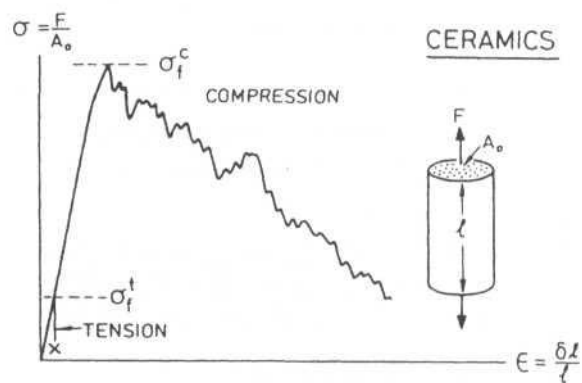
Rys. 3.4
Rozrost pęknięcia w wyniku plastycznego rozrywania

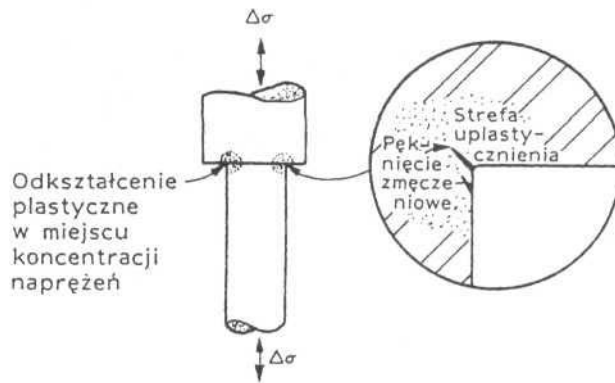
Rys. 3.5
Zmiany długości pęknięcia w wyniku pozornego i rzeczywistego rozprzestrzeniania się pęknięcia:
 a) schemat,
 b) zależność całki energii odkształcenia u wierzchołka pęknięcia od przyrostu długości pęknięcia.

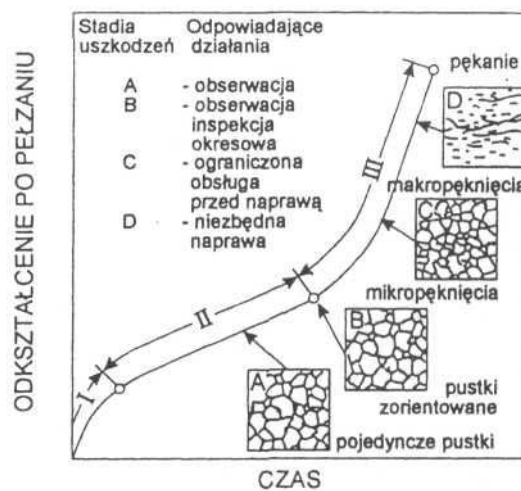
Rys. 3.6
Kruszenie bloku cementu lub betonu na skutek ściskania.

Rys. 3.7
Zależność naprężenie - odkształcenie dla rozciągania i ściskania ceramiki

Rys. 3.9
 Miejsce powstawania pęknięć w warunkach zmęczenia wysokocyklowego.

Rys. 3.10
 Krzywa pełzania z odpowiadającymi poszczególnym etapom pełzania strukturami.